

Kiskereskedők számvetése

Céljuk az alapellátás javítása

Egy év alatt csaknem ezerrel növekedett, s jelenleg meghaladja a 13 ezret a magánkereskedők száma. Velük együtt több mint 6000 családtag és mintegy 2000 alkalmazott dolgozik — állapította meg beszámolójában Gyürki Rudolf elnök a Kiskereskedők Országos Szövetségének hétfői küldöttgyűlésén, amelyen megtárgyalták a szervezet zárszámadását, meghatározták a további teendőket, módosították a szövetség alapszabályzatát és kiegészítették a KISOSZ elnökségét.

Kedvezőnek ítélte a tanácskozás a magánkereskedelmek fejlődését. Tavaly 1128 üzletet újítottak fel, s tulajdonosaik arra törekednek, hogy kulturáltabb körülmények között, gazdagabb készlettel álljanak a vevők rendelkezésére. Az új üzletek zöme, szám szerint 657, korábban ellátatlan területeken nyílt, 260 új üzlet pedig az üdülőterületek kínálatát segíti. Kedvezőnek ítélték a

magánkereskedők áruellátásában mutatkozó javulást.

A feladatokról szólva hangsúlyozta a küldöttgyűlés, hogy a magánkereskedők működését szabályozó új, valamint a korábbi túlzott korlátozásokat feloldó módosító rendeletek nyújtotta lehetőségek kihasználásával változtatlanul az alapellátás segítése a fő cél. A szövetség támogatja az új kereskedők kiválasztását és munkába állítását, választott tisztségviselői ellenőrzik kereskedőtársaik tevékenységét.

A küldöttgyűlésen felszólaló Juhász Zoltán belkereskedelmi államtitkár áttekintést adott a minisztériumnak a magánkereskedelemmel kapcsolatos legfontosabb döntéseiről, állásfoglalásairól. Elmondotta, hogy a VI. ötéves tervben — részben bérleti rendszerben, részben a szokásos kereskedelmi formák alapján — a magánüzletek 7000—8000-es gyarapodásával számolnak. A kérelmek elbírálásánál

legfőbb szempont a rátermettség, a szakmai megbízhatóság, de nem közömbös az sem, hogy az új üzletek megfelelő berendezéssel, árukészlettel induljanak.

A közgyűlés végül kiegészítette a KISOSZ elnökségét és új tisztségviselőket választott. A KISOSZ új elnöke Szilkovács Ernő, alelnöke Baradlay György lett.

Az Elnöki Tanács Gyürki Rudolfnak a KISOSZ nyugdíjra vonuló elnökének a belkereskedelemben kifejtett több évtizedes eredményes tevékenységéért, valamint társadalmi munkájának elismeréseként a Szocialista Magyarországért Érdemrendet adományozta. Péntek Mihály, a KISOSZ főosztály-vezetője eredményes munkássága elismerésül nyugdíjazása alkalmából a Munka Érdemrend arany fokozatát kapta. A kitüntetések a közgyűlésen Juhász Zoltán belkereskedelmi államtitkár adta át. (MTI)

Aratási bizakodó

Jólesik megjártatni szemünket a gabonabizáncokon. Volt már esztendő, amikor ilyenkor elindultak a kombájnok, mert beérett az árpa most örülünk neki, hogy még nem aratnak. Vannak ugyan hirtelen szökült táblák is, fölfehéren nem kell sokat várnunk idén se az aratás megkezdésére, mégis számítani kezdünk: minél később vágják az árpát, annál jobb lehet a búza.

Kiszikádt a föld májusban, a Medárd-szezon oldotta csak föl a mezőgazdaságban dolgozók keserű szorongásait. Utolsó percekben jött a kiadás eső, de még időben ahhoz, hogy a búzát élete teljében érje. A satnyán beszáradt szemek helyett fölfehéren szépen felelt búzát arathatunk.

Régtől rámkaradt őszön, hogy aratás-kor a búzát, a kenyert emlegetjük először, és mindig arra összpontosítjuk figyelmünket. Könnyű a magyarázat, hosszú évszázadok alatt a nyomortól való megmenekülést jelentette a biztos kenyér. Szerencsénk van, hosszú éveket számlálhatunk már arra is, amikor a kenyérgond kikopik a szótárunkból. Jóllesik az idej aratást illetően se érdemes bocsátkoznunk, nem is a mi föladatunk az ilyesmi azonban valószínűleg látszik, hogy természeti katasztrófa tudná csak megintatni idej kenyérünkbe vetett hitünket. Említenünk kell azonban a takarmánygabonákat is, mert álszent gondolkodás látna csak bökkényt abban, hogy az állatok eledelét rendkívül fontosnak tartjuk. Nyilván azért fontos, mert húst is akarunk a kenyér mellé — enni is, és eladni is. Ha bármilyen miatt is fennakadás lenne az aratás első napjaiban, az is pótolhatatlan veszteségekhez vezetne.

Szeretjük hangoztatni a pótolhatatlan veszteséget is, mert súlyos nyomtaték van rajta. Ha jól belegondolunk, a sima veszteség is pótolhatatlan. Igaz, hogy a korai fagyok lényeges károkat okoztak, és az is igaz, hogy nem keseredtünk el, mondván, van még idő pótolni a veszteségeket, de hozzá kell tennünk, hogy a kajsziarack helyett lehet ugyan pénzt csinálni napraforgóból is, csak éppen barackot nem. Ez tehát akkor is pótolhatatlan veszteség, ha netán a pénztár kasszája meg se inog. Nem vigasztalhatnánk magunkat valamelyik gabona betakarítási veszteségeinél — netán mulasztásainál — se avval, hogy majd a másiknál jobban igyekezzünk.

Régtől belénk rögződött aggodalom dolgozik bennünk akkor is, amikor az aratás előtti napokban azt vizsgáljuk, kellőképpen fölkészültek-e gazdaságaink a nagy munkára. Nagy a tét, ezért a nagy figyelem, és volt időszerű, amikor szerveztlenség miatt tudtuk befejezni későn, óriási veszteségekkel. Évek óta nyugodtan mondhatjuk, föl-só biztatás nélkül is tudják minden gazdaságban, mikorra kell egy gépnek — illetve minden gépnek — üzemképesnek lennie úgy, hogy menet közben a lehető legkevesebb baj legyen vele. Higgadtak a gépszemlék, ritkán derül ki olyan hiányosság, ami a javítóműhelyekben ki ne tudódhatott volna, egyre inkább kezdési ünneppé válik a munkaképes gépek fősorakoztatása.

Az is belénk rögződött évek óta, hogy az alkatrészellátás ebben az időszakban jobban figyeljünk. Tavaly ősszel sárban-fagyban dolgoztak még a kombájnok, a sok kintlóság kimondhatatlanul sok alkatrészt kopószt hozta, sokra van tehát szükségünk. Gazdasági érdekük is a gazdaságoknak, hogy minden gépet kijavítsanak, mert az

új sokba kerül, a pénz pedig kevés. Sajnálni való tény, hogy alkatrészdíjaink évről évre előjönnek és riogatnak bennünket.

Idézhetnénk sokat próbált mezőgazdászok szavait. Azt mondják a szövetkezetek és az állami gazdaságok jól megtanulták a maguk dolgát, szinte óramű pontossággal termelnek, és a száraz május is azért lett elviselhető, mert előtte és közben minden munkát mintaszerűen végeztek el. A mezőgazdaság kiszolgálására hivatott vállalatok mulasztásai azonban még mindig bocsánatos bűnnek számítanak. Két nehézséget szoktak emlegetni: bevenni nehéz a mezőgazdaságba mindazt, amire nélkülözhetetlenül szükség lenne, és elvinni belőle mindig, a lehető legjobb időpontban, ami megtermett. Ez az utóbbi gond a gyümölcs és a zöldség körül köszön vissza legtöbbször, a gabona átvételénél nem sokott fennakadás lenni, de az alkatrész körül mindig van.

Védekezésül el lehet mondani, hogy tízezer-számra van olyan alkatrész, ami szintén nélkülözhetetlen, és csak néhánynál fordul elő, hogy átmenetileg is tartósan nincsen. Igaz, hogy sovány vigasz, mert egyetlennél a hiánya képes kivonni a forgalomból az összes többi: megáll a gép, és nem indul, bár frissen zsírozott, vadonatúj benne valamennyi, ami van. Az is szerepel a mentségeink között, hogy külföldről vesszük a gépeket és külföldről venniük az alkatrészeket is, ha kapnánk, de valahogy úgy jött ki a lépés az egész világon, hogy érdemesebb kész gépeket eladni, mint alkatrészeit elporciózni. Felölthetetlenül nem akarunk hadakozni olyasmival, ami nem rajtunk múlik, bár meg lehet, hogy szervezési ballábasaink ráráfelejtenek néha, de bele se törődhetünk. Ki se nagyon számíthatók káraink, ha megszokjuk, hogy néhány alkatrészt igen súlyos pénzért vett vadonatúj gépeket szerelünk szét. Idétlen hasonlatot mondunk, hogy a bontás-rontás méreteit és következményeit érzékeltessük. Képzeli csak el, ha a szegedi dóm egyik tornyán megállna az óra, mert evék fogaskeréknek egyetlen foga kicsorult, és olyan fogaskereket sehol nem lehetne se beszerezni, se csinálni. Ha előlana ilyenkor az óras a maga javaslatával, hogy bontsuk le a másik tornyot, vegyük ki belőle az órát, órából a kereket, és majd visszarakjuk, ha megjön a pótszerkezet — talán nem kell folytatnom, hogy az óras észjárásának a görbeségeire föl hívjam a figyelmet. Ilyen óras nyilván nincsen, de olyan gépész egészen sok van, aki új kombájnóból szereli ki azt az alkatrészt, amit nem sikerült beszereznie. Kiszolgáltatottság? Kényszerű pazarlás? Akkor is az, ha később, egy másik alkatrészt beleszerelve, az új kombájn is dolgozhat.

Drága a mezőgazdaság gépe, sok pénz kell megfizetniük érte. Akkor a legdrágább ha hézagosan dolgozik. Előbb-utóbb meg kell szoknunk, hogy minden évben minden gépnek aratnia kell. Kutatók serege dolgozik azon, hogy a földnek és az éghajlatnak legjobban megfelelő búzát termelhessünk mindig többet ugyanakkora területen: traktorosok és agronómusok együtt igyekeznek, hogy a termelés minden láncszeme kapcsolódhasson egymáshoz. A sokszoros igyekezet mérhető eredményre az aratás. Aki ebben részt vállalt, a felelőséget is vállalta. Ismerve az előkészületeket, bizakodhatunk.

Horváth Dezső

Ingyanforgalom és városépítés

Évek óta beszélünk arról, hogy a magánépítők sorsa könnyebb lenne, ha elegendő olcsó és közművesített telek állna rendelkezésükre. A magánépítők tábora pedig egyre jobban duzzad. Ebben közrejátszik az is, hogy januártól a szövetkezeti lakásokat is visszaveszi az OTP, és így egyre többen a kétszobás-összkomfortot társasházra vagy családi házra szeretnék cserélni. Egy a gond csupán, miután árúgyben tájékozódunk, az ingatlanközvetítő irodából sápadtan távoznak. Néhány perc alatt kiderül, egy szövetkezeti lakás értéke sok esetben csak arra elegendő, hogy a telekbeugrót kifizessék. Szakemberek véleménye szerint a VI. ötéves tervben a lakásprogram sikere az építési területek múlik. Egyszerűen fogalmazva, lesz elegendő telek vagy sem? Hiszen nem túlzok, ha azt állítom, a magánépítőknek a fele se tudja kifizetni a szabadpiaci borsos telekárakat. Ez annál is inkább fontos kérdés, mivel a korábbi tervidőszakhoz képest kétharmaddal csökken az állam lakásépítés aránya. És ez a kétharmadot a magánépítő pótolja — kellene pótolnia.

Am a mostani magas árak mellett sem panaszkodnak az ingatlanközvetítő iroda dolgozói az unalom miatt. Tavaly 264 millió forint értékű forgalmat bonyolítottak le. Míg egy évvel korábban 50 millió forinttal kevesebb adósvételt könyvelhettek. Az ügyfelek elsősorban telket, s magánházat keresnek. Nehéz az általános értékhatárt megszabni. A házhely ára attól függ, közművesített-e a telek, vagy sem. Újszegeden, a Belvárosban, vagy a külterületen található. Természetesen, a legdrágábban a portát a Nagykörúton belül adják veszik. Egy alkalommal már a fantasztikus négyszöglet-kénti 7 ezer forintért is gazdára talált egy házhely. De nem ez a tipikus árfolyam, a 3—5 ezer forintos tarifa azonban már megszokott. Az építkezőknek még olcsó és elfogadható szabadpíacra is Alsóváros, Baktó, Béketelep, Petőfitelep. Lényegesebb az

árkülönbségek a városrészek között. Ugyanez mondható a magánházak esetében is. Talán azzal a különbséggel: kajsziarack idején a magánház-tulajdonosok felverik az ingatlan értékét. Bár a magas árak ellenére is nagyon keresettek a kertés, kis házak. Akinek van, minden pénzt megad érte. Újszegeden, a Bérkeri utcában kétszobás ház 930 ezer forintért, hasonló Petőfitelepen félmillióért. Mihályteleken 240 ezerért kelt el. Az értékkülönbözöt nemcsak a ház fekvése, hanem a komfortfokozata is meghatározza.

A telekhiányon úgy könnyítenek a magánosok, hogy két-háromszázezer forintért megveszik a régi házat, és így viszonylag olcsón jutnak telekhez a társasházépítők.

Új jelenség: feleannyi lakást sem adtak el vagy vettek tavaly, mint magán- vagy társasházat. Nagyon sok tulajdonos nem a szabadpíacra, hanem az OTP-nél értékesíti lakását. Így előnyhöz jut az új lakás felépítéséhez, mert egy-két évig a régiiben maradhat. Meglepő, hogy első sorban az új lakások cserélnek gyorsan gazdát. Ez magyarázható azzal, hogy szívesebben vállalják át a magasabb hitelt, minthogy nagyobb készpénzt tegyenek le. Kialakult az egyéni beruházásnak egy, általános modellje is. Sokan másfél szobás OTP-lakással kezdik, valamelyik lakótelepen, azt eladják, az értéket megtoldják, és így rajtolnak a nagyobb igényt kielégítő társasházakra, vagy magánházakra.

Évekkel ezelőtt telekhez és a magánházakhoz hasonlóan, a lakóokos ára is rendkívül magas volt. Ma már a szabadpiaci lakásárak jobban igazodnak a tényleges értékhez. Például egy tarjáni 60 négyzetméteres 550 ezer forintért, felsővárosi másfél szobás 454 ezer forintért, Brüsszeli körúti 46 négyzetméteres kétszobás 426 ezer forintért, tarjáni 2 plusz 2-es 690 ezer forintért, tarjáni kétszobás 450 ezer forintért, Bécsi körúti kétszobás 52 négyzetméteres 520 ezer forintért, belvárosi másfél szobás lakás 350 ezer forintért talált gazdára. Ha azt vesz-

szük, hogy a lakótelepei panelotthonok hivatalosan négyzetméterenként közel 9 ezer forintba kerülnek, akkor nem beszélhetünk a szabadpiaci túlfokozott árfehlajtasáról. Lakás és lakás között különbség van, és nemcsak jobban keresik Újszegeden, a Belvárosban és Tarjában az összkomfortokat, mint Rökösön és az Északi városban, hanem többet is kérnek érte. Hogy a magánlakások mennyire értékesek, privátúgy. Am az utóbbi időben egyre inkább a közérdeklődés fókuszába került a tanács lakások cseréje.

Csak a magánfelek közötti cserénél derül ki, hogy milyen magas a tanács lakások értéke. A bérlők százezer forintot is elkérnek egymástól, hogy egy szobával nagyobb otthonhoz jussanak. Úgy lehetne letörni ezeket az árakat, ha az ingatlanközvetítő irodának lenne egy cserelakásparkja, és a kereslet-kínálat törvényszerűségének érvényesülése alapján, mindenki hamarabb és kevesebb pénzért megtalálná a neki tetsző otthont.

Nincs okunk panaszkodni a pezsgő ingatlanforgalom miatt. Sőt, az lenne a hasznos, ha a jövőben az adósvétel és cseré aránya növekedne. Ily módon sok ember megoldja a lakásproblémáját anélkül, hogy a tanácsnál kopogtatna. Am változhatna: mérseklődhetnének a szabadpiaci telekárak, és ezáltal az ingatlanforgalom tovább növekedne. A tanácsok pedig kevesebbet fizetnének a kajsziarackkor, több pénzük maradna például a házhelyek kialakítására, közművesítésére, ami meghatározója az ingatlanforgalomnak

Halász Miklós

Június 25-én

Összeül az országgyűlés

A Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsa az Alkotmány 22. paragrafusának 2. bekezdése alapján az országgyűlést június 25-én, csütörtök délelőtt 11 órára összehívta.

A kormány javasolja, hogy az országgyűlés tűzze

Növénynemesítők együttműködése

Csonthéjas gyümölcsök nemesítésére széles körű tudományos együttműködés alakult ki magyar és szovjet kutatók között; a Kertészeti Egyetem ötéves megállapodást kötött a Jaltában működő nikicki botanikus-kerttel. A program szerint az egyetem keresztezési, nemesítési módszereit cserébe a szovjet intézet olyan vad kajszi-, öszibarack- és szilvafajtákat küld, amelyek nemcsak hidegtűrők, hanem gombabetegségekkel szemben is ellenállóak. A ku-

latásokat is összehangolják; e ehhez közös vizsgálati rendszert dolgoznak ki a két intézet növénygenetikusai.

A Kertészeti Egyetemre a Szovjetunióból megérkeztek az első vad kajsziarackpollenek (himporok), amelyeket különféle hazai kajsziarack baporzására használtak fel. Ily módon mintegy 200 keresztezési variációt állítanak elő. Közülük azokat terjesztik el, amelyek a legjobban tűrik a fagyokat, s a gombákkal szemben is leginkább ellenállóak.

A nemesítési munka nagy figyelmet igényel; gyakran 10—12 év is eltelt az első keresztezéstől az újfajta nagyüzemi elterjesztéséig. A pollencserékkel ezt az időt valamivel lerövidíthetik, s további három-négy évet nyerhetnek különböző műszerek alkalmazásával. Ezért az OMFB anyagi támogatásával a magyar-szovjet kutatási programhoz a Kertészeti Egyetem speciális fagyasztóberendezése-

ket vásárol. Ezekkel „kezelik” a kísérleti hibrid facsemetéket. Ösztöl kététenként minusz 25 fokos fagyok teszik ki a kis fák és mikroszkóppal vizsgálják, hogyan viseli a növény sejtszerkezetét ezt a megpróbáltatást. A „túlélők” természetes körülmények között is jól tűrik majd a téli és a tavaszi fagyokat, s várhatóan bő termést adnak. A fagyasztás eredményeit a szovjet partnereknek is megküldik a tapasztalatok bővítésére.

A Kertészeti Egyetem megkapta az értesítést, hogy a szovjet intézethez megérkeztek az első magyar kajszi- és öszibarackfajták, amelyeket szintén keresztezésekhez használnak fel a szovjet kutatók.

Az együttműködés következő szakaszában újabb gyümölcsfajtákra terjesztik ki a közös kutatómunkát. A tervek szerint a többi között hidegtűrő feketebizlivél, gombabetegségekkel szemben ellenálló almafajtákkal kísérleteznek. (MTI)